

ಕಸಲಹೆರೆ ಶಾಸನ : ಯಾಪನೀಯದಾಖಲೆ

೧. ಮಂಡ್ಯಜಿಲ್ಲೆ ನಾಗಮಂಗಲ ತಾಲೂಕು ಕಲಸಹೆರೆಯಲ್ಲಿ ದೊರೆತಿರುವ ಆಯುಲು ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ ಎರಡು ಜೈನ ಶಾಸನಗಳಿವೆ; .

ಅ.ಎ.ಕ. ೬(ಪ) ನಮಂ. ೧೬೯(೪ನಾಮಂಗಳ) ೧೧೪೨.ಕಲಸಹೆರೆ,ಪು.೧೬೭-೭೯

ಆ .ಅದೇ.ನಾಮಂ. ೧೭೦ (೪ನಾಮಂಗಳ)೧೨೨.ಪು.೧೭೦

- ೧.೧ ಇವೆರಡೂ ಶಾಸನಗಳ ಹೊಯ್ಸೂರ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಸೇರಿವೆ. ಹೊಯ್ಸೂರ ವಿಷ್ಣುವಧನನು ಆಳುತ್ತಿರುವಾಗಿನ ರಚನೆನಾಹಮಂಗಲ೧೬೯ನೆಯ ಶಾಸನ . ಕಲುಕಣ ನಾಡಿಗೆ ಸೇರಿದ್ದ ಹೆಬ್ಬದಿರೂವಾರ್ಡೆ ಎಂಬ ಊರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಬಸದಿಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಲಾಯಿತು. ಅದರಲ್ಲಿ ಪಾರ್ಶ್ವದೇವರ ವಿಗ್ರಹವನ್ನು ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪಿಸಲಾಯಿತು. ಸಾಮಂತ ಸೋಮನುಕಲುಕನೆಯನ್ನು ಆಳುತ್ತಿದ್ದನ್ನ; ಈತನು ಫ್ರಸಿದ್ದ ಭಾನಕೀರ್ತಿಸಿದಾಂತದೇವನು ಶ್ರಾವಕ ಶಿಷ್ಯ. ಈ ಸಮಂತ ಸೋಮನು ಹೆಬ್ಬದಿರೂವಾರ್ಡೆ ಬಸದಿಗೆ ಅರುಹನಹಳ್ಳಿಯೊಂದನ್ನು ದತ್ತಿಯಾಗಿ ಒಪ್ಪಿಸಿದನು. ಈದತ್ತಿಯನ್ನು ಸಿಲ್ವಕರಿಸಿದು ಮೂಲಸಂಗ ಸೂರಸಗಣದ ಬ್ರಹ್ಮದೇವನು

೨. ಈ ದಾನಶಾಸನದಲ್ಲಿ ಸಾಮಂತ ಸೋಮನ ಮನೆತನ ನಾಲುತಲೆಮಾರಿನ ಒಂದು ವಂದ ವ್ಯಕ್ತ ಚಿತ್ರಣವಿದೆ. ಸಾಮಂತಸೋಮನ ಮುತ್ತತನಾದ ಅಯ್ಯೋನನು ಸಾಹಸಿ, ಒಮ್ಮೆ ವೀರ

ಗಂಗೆಪೆರ್ಮಾಡಿಯು ಚೋಳರ ಮೇಲೆ ದಂಡೆತ್ತಿ ಹೊರಟದ್ದಾಹ ಹೃದುವನಕೆಱಯಲ್ಲಿ ಬೀಡು ಬಿಟ್ಟದ್ದನು. ಆಹ ಅಲ್ಲಿಹೆಕಡಾನೆ ಬೀಡಿನ ಮೇಲೆ ನುಗ್ಗಿದ್ದನ್ನು ನೋಡಿ ಅಯ್ಯಣ್ಣನು ಗುರಿಯಿಟ್ಟ ಬಾಣಕ್ಕೆ ಆನೆ ಅಸು ನೀಗಿತು; ಅಂದಿನಿಂದ ಅಯ್ಯಣ್ಣನಿಹೆ ಕರಿಯಯ್ಯಣ್ಣನೆಂದು ಹೆಸರಾಯಿತು. ಅವನ ಮಗ ನಾಹ, ಆಹನ ಮಹ ಸುಗ್ಗವುಣ ಮತ್ತು ಈತನ ಮಗನೇ ಸಾವಂತಸೋಮ .

೨.೧. ಅಯ್ಯಣ್ಣನು ಆನೆಯಿಂದ ಕಾಪಾಡಿದ ವೀರಗಂಗ ಪೆರ್ಮಾಡಿಯು ಯಾರೆಂಬುದು ಸರಿಯಾಗಿ ಹುರುತಿಸಲಾಗಿಲ್ಲ. ಚೋಳರ ಮೇಲೆ ದಂಡೆತ್ತಿ ಬಂದವನೆಂಬ ಕಾರಣದಿಂದ ಈತಚಾಳುಕ್ಕರ ವಿಕ್ರಮಾದಿತ್ಯ ೬ ಗಂಗ ಪೆರ್ಮಾಡಿಯಾಗಿರಲೂ ಬಹುದು. ಈ ಘೆಟನೆ ಸುಮಾರು೧೭೦೫-೭೬ ರಲ್ಲಿ ನಡೆದಿರಬೇಕು. ಚಾಳುಕ ವಿಕ್ರಮಾದಿತ್ಯ ಪೆರ್ಮಾಡಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಇದೇ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಇದ್ದ ಇನ್ನೊಬ್ಬಪೆರ್ಮಾಡಿದೇವನೆಂದರೆ ಮಂಡಲಿ ಸಾಸಿರವನ್ನು ಆಳುತ್ತಿದ್ದ ನನ್ನಿಯಗಂಗಪೆರ್ಮಾಡಿದೇವ[ಎ.ಕ.೭-೧(೧೯೦೨)ಶಿವಮೊ .೫೮.೧೦೭೧.ನಿದಿಗೆ].

೩. ಜಿನಪಾದಕಮಳ ಭೃಂಗನಾದ ಸಾವನ ಸೋಮನ ಹೆಂಡತಿಮಾಚಲೆಯು(ಮಾರವೆ) ಅತ್ತಿಮಬ್ಬೆಗೆ ಸದೃಶಳಾಗಿದ್ದಳೆಂಬ ಹೇಳಿಕೆ ಗಮನಾರ್ಹವಾಗಿದೆ.

೩.೧ ಕಲಕಣನಾಡನಾಳ್ವಸಾಮಂತ ಸೋವೆಯ ನಾಯಕನು ಭಾನುಕೀರ್ತಿ ಸಿದಾನದೇವನ ಗುಡ್ಡನಾಗಿದನು .

೩.೧.೧ ಮೂಲಸಂಘ ಕಾಣೊರುಗಳತಿಂತ್ರಿಣೇಗಚದ ಮಹಾಮಂಡಲಾಚಾರ್ಯ ಭಾನುಕೀರ್ತಿ ಸಿದಾ
ದ್ದಂತದೇವನು ದೀರ್ಘಾಯವಾಗಿ ಸುಮಾರು೮೫-೯೦ ವರ್ಷ ಜೀವಿಸಿದ್ದನು.

ಈತನನ್ನು ಕುರಿತು. ಸುಮಾರು ಹದಿನೈದು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಶಾಸನಗಳು,ಸಾಕಷ್ಟಾ ಪ್ರತಿಚಯಿಸಿವೆ.

ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾದ ಕೆಲವು ಶಾಸನಗಳಿವು:

ಎ.ಕ.ಆ ಸೋರಬ. ೨೨೩. ೧೧೩೯ವೃದ್ಧಿ (ಉದರೆ)೯೭-೯೮

ಅದೇ ,ಸಾಗರ ೧೫೯.೧೧೫೯.ಹೆರೆಕೆರೆ.ಪು. ೩೩೧-೩೩

೪. ಕಸಲಹೆರೆಯ ಈಶಾಸನದಲ್ಲಿರುವನೊಂದು ಗಮನಾರ್ಹ ಸಂಗತಿ ಇದು:

‘ಹೆಬ್ಬಿ ದಿರೂವಾರ್ಡಿಯಲ್ಲಿ ಉತ್ತುಂಗ ಚೈತ್ಯಾ ಲಯವನ್ನು ಮಾಡಿದಾದ ಮೇಲೆ
ಅದನ್ನು ಅಲ್ಲಿನ ಸೂರಸಗಣ ದಗುರುಗಳಾದ ಬ್ರಹ್ಮದೇವನ ಕಾಲು ತೊಳೆದು
ಧಾರಾಪೂರ್ವಕಮಾಡಿ ಹೊಟ್ಟನ್ನು’ [ಸಲು;೩೮-೪೧]

೪.೧ ಸೂರಸಗಣವು ಯಾಪನೀಯಸಂಘಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಒಂದು ಪುಮುಖವಾದ,ಪ್ರ ಬಲವಾದ
ಗಣವೆಂದು ಈಕೆಲವು ಶಾಸನಗಳಿಂದ ತಿಳಿದು ಬಂದಿದೆ.

ಸೌ,ಇ.ಇ೧೧-೧. ೧೧೧.೧೦೭೧.ಸೂರಟೂರು(ಧಾಜಿ./ಗದಗತಾ.)ಪು.೧೧೨

ಸೌ. ಇ.ಇ.ಇ೧೮. ೧೫೧.೧೧೪೮.ನೀರಲ್ಲಿ (ಧಾಜಿ/ಹಾವೇರಿತಾ.)ಪು.೧೯೯-೨೦೨

ಎ.ಕ.ಆ(ಪ)ಹಾ.೧೬೫.೧೧೨.ಶಾಂತಿಗ್ರಾಮ.ಪು.೩೯೯

ಅದೇ.ಅಗೂ ೧೩೬(೫ಅಹೂ೯೬).೧೦೯೫.ಪು.೧೮೯

೪.೧.೧.ಕುಕಣನಾಡಿನ ಹೆಬ್ಬಿ ದಿರೂವಾರ್ಡಿಯಲ್ಲಿ (ಕಸಲಗೆರೆ)ಯಪನೀಯ ಸಂಘದ ಕಾಣೂರ್ಗಣದ
ಆಚಾರ್ಯರು (ಅದೇ ಯಾಪನೀಯ ಸಂಘದ) ಸೂರಸಗಣದಾಚಾರ್ಯರೂ
ಇದ್ದರು.ಇಲ್ಲಿನ ಈಚ್ಚುಂಗ ಚೈತ್ಯಾಲಯವುಯಾಪನೀಯ ಸಂಘಕ್ಕೆ
ಸೇರಿತ್ತು.ಇಲ್ಲಿನಸಾವಂತರಾದ ಅಯ್ಯಣ,ನಾಗ, ಸುಗ್ಗವಣ ,ಸೀಮ(ಹೆಂ.ಮಾರವೆ)-
ಇವರು ಯಾಪನೀಯ ಸಂಘದ ಶಿಷ್ಯರಾಗಿದ್ದರು.

ಯಾಪನೀಯಸಂಘವು ಗುಲ್ಬರ್ಗ,ಬಿಜಾಪುರ, ರಾಯಚೂರು,ಬಳ್ಳಾರಿ,ಧಾರವಾಡ ಬೆಳಗಾವಿ-
ಈಜಿಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಫ್ರೆಬಲವಾಗಿತ್ತು.ಹಳೆಯ ಮೈಸೂರುಭಾಗದಲ್ಲಿ ಅಶಾಹಿ ಪ್ರಚಾರವಾಗಲಿಲ್ಲ-
ಎಂಬೊದುಅಭಿಫ್ರಾ ಯವನ್ನು ಸಂಪುರ್ಣಸತ್ಯನೆಂದು ಸ್ವೀಕರಿಸಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ.ಹಾಸನ ಶಿವಮೊಗ್ಗ,
ಮಂಡ್ಯ,ಮೈಸೂರುಜಿಲೆಗಳಲ್ಲಿಯೂಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಈಯಾಪನೀಯ ಸಂಘದ ಸ್ವಾಷಕುರುಹುಗಳಿವೆ;
ಈಸಂಘದ ಗಣ ಗಚಹಳ ಆಚಾರ್ಯರೂ, ಬಸದಿಗಳೂದಾಸನೋಕವಾಗಿವೆ. ಫ್ರಸುತ ಈ ಕಸಲಗೆರೆ
ಶಾಸನವೊ ಇದಕ್ಕೊಂದು ನಿದರ್ಶನವಾಗಿದೆ.